

TIMOTEI URSU

**17 SCRIERI SOCIALE
ȘI POLITICE
1986–2020**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

CUPRINS

Nota editorului	7
În loc de Introducere	13
1986 Din istoria (nescrisă) a exilului românesc.....	21
1996 Cuiul.....	37
2001 Plecarea colonelului	43
2002 Vine, vine Meteoritu' ...!.....	51
2004 Din istoria exilului românesc. Regele Mihai I.	58
2005 (și... 2012!) Colțul vizibil al aisbergului... sau: „Cei șapte ani de-acasă”)	66
2006 Tanti Tincuța	75
2008 Mărturie către afară... ..	90
2011 Cine și încotro plutește?... ..	100
2011 Golemul vândut drept: „Avatar”	106
2014-2022 Puterea dreptului și dreptul puterii. Este <i>cu adevărat</i> România parte a Nato și a U.E.?!.....	113

2018 Cacealmaua...?	123
2018 „Steroidu” (fragmente, în manuscris)	131
2019 Istoria... (Din culisele scenei)	139
2019 Chilia Cassandrei (XIX)	146
2020 Cercuri Speciale: Deschiderea Ochilor	153

În loc de INTRODUCERE

(MOTTO: „Laudă-mă, gură!...” - zicală românească...)

„Regizorul, jurnalistul, cercetătorul TIMOTEI URSU LA NEW YORK ”

(Fragment din amplul interviu realizat de NICHOLAS BUDA,
publicat în 2011, în săptămânalul
„GÂNDACUL DE OLORADO”)

„CINE SUNTEȚI, DE FAPT, DOMNULE TIMOTEI URSU?!...”

Nicholas Buda: Exponent activ al grupului de intelectuali români de la New York, aveți - fără nici o îndoială - o istorie personală, cea a emigrării din România anilor regimului comunist, o istorie din care generațiile tinere - din care fac parte și eu - pot învăța câte ceva. Ați devenit, printre altele, emigrat în America, pe o anumită extensie socială chiar și... jurnalist. Se pare că nu ați întrerupt linia preocupărilor față de cultura și istoria românească, activând cu succes la publicațiile „Foaie”, „New York Magazin”, „Lumea Liberă”, „Conexiuni” etc. Ce au însemnat acești ani ai jurnalismului practicat în America? Se regăsește Timotei Ursu în postura jurnalistului de circumstanță?

Timotei Ursu: Hai să ne înțelegem: în viața mea eu am făcut lucruri paralele cât pentru... trei sau patru vieți! Dar

niciodată *lucruri de circumstanță*, ci întotdeauna - (Hm!... hm!...mă laud eu... mie însumi!?) - cu... convingere. Ziaristica a fost una din aripile mele fără de care n-aș fi putut zbura. În 1956 am debutat în ziarul „Făclia” din Cluj-Napoca. În 1957, mă găseam, din nou, temporar la Timișoara, orașul meu natal, unde lucram din când în când la postul de radio local: „crainic colaborator”. Revenit la Cluj, în paralel cu ultimul an la Facultatea de Filologie și Istorie, am fost angajat de postul de radio regional, „*crainic-emisie*”; lucram în fiecare dimineață de la ora 5.00 la 9.00. Aveam o jumătate de normă și îmi completam nevoia de bani cu reportaje. După cei doi ani munciți la *locul de repartizare* (Secretar literar al Teatrului Național din Cluj), am reușit să devin student la a doua facultate, una tot de... cinci ani: la Cinematografie, în București (IATC). Am colaborat în paralel, pe bani puțini, dar... *fooarte* (!) necesari, cu Radio ROMÂNIA. Din anul al doilea al noii facultăți am început colaborarea cu Televiziunea Română: mi-a încredințat un aparat de filmat „Pallyard-Bolex” (16 mm.) Tudor Vornicu, Directorul Programelor, să fiu *reporter colaborator permanent*. Am lucrat la TVR - cum se spune - de mi-au sărit capacele, săptămână de săptămână, an după an; dar așa am reușit să termin și *cinematografia*. Ca șef de promoție.

După un an eram asistent, după doi eram deja lector universitar la catedra de regie film și TV a IATC; dar eu încă filmam documentare pentru TVR... Jurnalistica o practicam nu numai de nevoie, ba chiar cu mare plăcere... Așa se face că, de pildă, după ce am emigrat în America (în cele din urmă în Long Island, NY - unde, pentru câștigarea pâinii de toate zilele, eram... *marinar*, „manager-de-seară” al... snack-barului pe feribotul care făcea legătura între Long Island și Connecticut), - împreună cu alți doi intelectuali români,

vecini, am pus în 1995 bazele revistei „Foaie” al cărei director am fost până în anul 2000.

Atunci - în 2000 - m-am mutat în Manhattan, la New York. Acolo, împreună cu noua mea parteneră de viață, editoarea de film Nița From, am condus publicația „Lumea Liberă” ca director și editor, înlocuindu-i pe foștii editori Dan Costescu și Cornel Dumitrescu (ei s-au retras pe rând, dar definitiv, din motive de boală, în 2001 și 2002). Am vâslit din rășputeri săptămânalul vreme de aproape patru ani. Ani grei, dar pasionați: am crescut ziarul de la 24 la 36 pagini ample, cu numeroase rubrici și teme noi, unele semnate de M.N.Rusu, Theodor Damian, Mihaela Albu, Șerban Cocioba, Carmen Firan, Adrian Sângiorzan, V. Moraru și de cei 13 corespondenți-colaboratori (aceștia: remunerați!) din București și din întreaga Lume. Eram un... săptămânal românesc „mondial”, ca să zic așa...

Nicholas Buda: De ce numai patru ani?!

Timotei Ursu: ...din păcate!...

...Din păcate, deoarece nu am putut acoperi la timp creditul pe care Nița From îl angajase pentru achiziționarea ziarului. Piața de distribuire a publicației a devenit extrem de

strămtă: în 2003 trimiteam în „străinătate” (unor abonați din România, Canada, Franța, Spania, Germania, Italia, Israel, ba chiar și soldaților români din Irak și Afganistan!), circa 400 exemplare săptămânal, asta în noua ipostază în care expediția poștală, scumpită teribil după 11 Noiembrie 2001, depășea acum *de trei ori*... valoarea „exemplarului” angajat prin abonament!... Nici pe jumătate suma nu era acoperită de vânzările locale. Totodată, concurența a devenit din ce în ce mai agresivă: la chioșcurile din New York au început să apară, ca ciupercile, 9 (*nouă!*) ziare și reviste venite sau sponsorizate din... România. De regulă, distribuitorii lor acopereau (la propriu, pe standuri, pentru a nu fi văzute de cumpărători!) publicațiile noastre de aici, româno-americe: **LUMEA LIBERĂ, ROMANIAN JOURNAL, NEW YORK MAGAZIN, FOAIE, LUMEA-USA, ORIZONT, MIORIȚA și CONECȚIUNI**. Mă rog: concurență în stil... românesc!... Și apoi, pentru ziarul nostru - un săptămânal în principal cu știri politice de actualitate - concurența Internetului a devenit un adversar de neînving: ceea ce puteau afla oamenii a doua zi *on-line*, noi publicam doar... după cinci - șase zile...?! Ne-ar mai fi rămas ca cititorii doar pensionarii, și anume cei încă nedepriși cu computerul. Dar numărul acestora scădea (natural) de la o lună la alta. Am ajuns în incapacitate de plată. Așa că, împotriva opțiunii mele, săptămânalul a fost pus în vânzare de Nița From (era titulară a contractului de împrumut). Ziarul a fost cumpărat în August 2004 de doi „negustori români” de aici, din SUA, care - după câteva ediții realizate totuși, eroic, de noii editori M.N.Rusu și Mihaela Albu - l-au... „închis”, fără o vorbă. Fără pic de remușcare și, mai ales, fără să spună... din ordinul cui...?!

Am reușit să salvăm în Februarie 2005 o colecție completă a ziarului, vreo treisprezece volume legate (900 de

numere apărute între 1988 - 2004) care au fost acceptate în biblioteca devenită după 2006 „depozitul de cărți” al Institutului Cultural Român de la New York. Mai bine așa decât la groapa de gunoi a orașului!... În acele multe pagini se află 17 ani de gânduri și evenimente ale Exilului Anti-Comunist Român, o adevărată istorie...!

Nicholas Buda: *Ați avut o carieră frumoasă de scenarist și regizor de film de lung-metraj la București („DECOLAREA”, „SEPTEMBRIE”, „AL PATRULEA STOL”; alte 6 filme de ficțiune la TV. Regizori importanți din noua generație (Mircea Daneliuc și Tudor Mărăscu) au debutat în film pe scenariile scrise de dvs. Ca autor de filme documentare n-ați uitat nici cauza recuperării trecutului istoric al strămoșilor noștri Geto-Daci. Iată că anul trecut, după mai bine de 30 ani, ați scos la lumina zilei prestigiosul volum „Kogaion. Cercetări multidisciplinare”. Cartea dumneavoastră este, spun criticii, - un dialog cu istoria, dar și o provocare adresată istoricilor, produsul unei intense munci de istoric, lingvist, cercetător, analist, jurnalist și geograf - ca să enumăr doar câteva din calitățile pe care le demonstrează volumul - este și expresia unei mari pasiuni, a unei mari iubiri: Istoria Veche a Poporului Român!... Cum a început pasiunea lui Timotei Ursu pentru legenda fascinantă a... „Muntelui Sacru” al Geto-Dacilor de la SARMIZEGETUSA REGIA?*

Timotei Ursu: Pe atunci, în anii 1970 -1980, regizorii de filme de lung-metraj fuseserăm „scoși pe contract” și eram efectiv santajați financiar prin aceste contracte pentru a nu mai crea „filme cu probleme” (un astfel de film a fost socotit, aberant, până și cel de al doilea - scris integral și regizat de mine - „SEPTEMBRIE”). Dar intervenția ulterioară produ-

cătorului - citiți: *STATUL COMUNIST ROMÂN* - în istoria ultimului meu film de lung metraj, „AL PATRULEA STOL”, depășea orice închipuire: modificarea unei întregi structuri ideatice a filmului, prin INTRODUCEREA OBLIGATORIE A UNEI SECVENȚE FINALE, un lamentabil „happy-end”!... (Slavă Domnului, am eliminat benefic acel final penibil, anul trecut, aici la New York - pe casete...)

În 1981, împreună cu Doru Năstase și Adrian Petringenaru inițiasem o vehementă cerere de audiență la... Ceaușescu, unde doisprezece „*foști tineri regizori*” urma să ne plângem de abuzurile inacceptabile ale cenzurii dirijate de Dumitru Popescu-Dumnezeu. Las deoparte că audiența n-a avut rezultatul scontat; dar eu, ca și colegul meu Doru Năstase (nu însă și... Petringenaru) - din regizorul Timotei Ursu, cunoscut și apreciat, m-am trezit dintr-odată eliminat: un... **veritabil anonim!**

Un anonim al cărui nume nu mai era permis să apară în media, era „scos” din planul de producție de la Buftea, nu mai putea încheia contracte, nu mai putea lucra nici în televiziune. Am început să fiu urmărit pas cu pas, convorbirile telefonice au început să-mi fie ascultate și probabil înregistrate; fiica mea a fost peste noapte mutată de la liceul din „centru” la un așa-zis *liceu industrial* din margine de București, unde nu făcea mai nici un pic de școală ci doar...șaipe și șuruburi; soția mea - profesoară de muzică - s-a văzut dintr-odată doar cu... o jumătate de normă (și - evident - o jumătate de salariu). Iar pașaportul mi-a fost ridicat, pasămite pentru a fi... „*mai bine păstrat*” la secția... *PERSONAL* a Consiliului Culturii!”

Repet, în acel coșmar m-am regăsit profesional, dar și *emoțional*, doar în pasiunea mea pentru Istoria Veche a României. În același an, 1982, am devenit - cu „iuțeală de

mână și nebăgarea (*lor!*) de seamă”! - membru al Asociației Oamenilor de Știință din România, la propunerea unui mare om-de-bine, matematicianul academician Nicolae Teodorescu, președinte al Asociației (*fosta și viitoarea Academie a Oamenilor de Știință*)... Cred că cei care mă supravegheau au răsuflat ușurați: „Gata cu încă un regizor incomod”! ...M-am cățărat, însă, ca să zic așa, în... ceea ce dumneavoastră ați numit... (dar nu numai dumneavoastră, ci - din nefericire - mai toată lumea îi spune azi așa!): „Sarmisegetusa Regia”!?!... Cine poate știi - mi-am zis - care sunt cotloanele destinului?! Poate că o... forță din afara aspirațiilor mele urbane mă cheamă acolo, în Munții Orăștiei?! La... „KOGAION”?!...

Creionasem - teoretic - un studiu despre probabilitatea „Sistem Numeric al Geto-Dacilor” și demonstrația avea acută nevoie de dovezi suplimentare, practice, din teren, argumente cu caracter pluridisciplinar. Am propus în 1983 și, sprijinit de Nicolae Copoiu, chiar am alcătuit o ***Echipă multidisciplinară a AOSR*** care a început să studieze sanctuarele și zona înconjurătoare, oarecum împotriva conceptului învechit - încărcat de inexactități! - practicat de arheologii locului (prinși atunci în teribila sarabandă a stupidelor „reconstituiri” de la Sanctuare).

Rezultatele noastre au fost extrem de încurajatoare; și Asociația a propus publicarea studiului meu, care în 1984 se amplificase serios cu dovezi din teren și se intitula... „KOGAION”. În 1985 trebuia să continuăm această proiect, dar... aflându-se cine este *coordonatorul științific al Echipei de Studiu Pluridisciplinar din Munții Orăștiei: Timotei Ursu* - CNST-ul (adică „ministerul de resort al cercetării științifice” de pe atunci) a tăiat brusc fondurile pentru acest proiect la ordinul... Elenei Ceaușescu! Manuscrisul studiului depus pentru publicare a fost declarat „pierdut”; orizontul mi s-a

Închis din nou. Supărat că nu mai puteam să regizez filme - dar nici să îmi continui măcar pasiunea în cercetarea pluridisciplinară și - mai ales - foarte îngrijorat pentru viitorul copiilor mei, după trei ani de ezitare am luat acea decizie de o gravitate teribilă, la care nu mă mai gândisem, dar deloc-deloc până atunci: să **părăsesc România**. Să ies din **Infernul Comunist!**

...Să las în urmă **PATRIA MEA**?! ...Să-mi las în urmă țara natală?! Limba mea Română?!... Pământul copilăriei, dragostele tinereții, plaiurile maturizării mele. Filmele mele. Spectatorii mei? Mormintele alor mei - cui le las?! Nu, nu eram un mucos cu gânduri necoapte, visând cai-verzi-pe pereți! Aveam 47 de ani; și - ce să vezi? ...tocmai băgasem de seamă c-am început să încărunțesc. Voiam să scot la vânzare, vasăzică, pe alte meridiane - un **produs expirat?!...**

...Îmi reamintesc adesea chipul meu, rezemat pe balustrada punții vaporului **POLAR VI**, în Aprilie 1986, când dispăreau în ceața înserării... *departe-tot-mai-departe*, ultimele luminițe ale Costineștilor. Plecam eu? Or țărmul României... fugea de mine?!

Era 1 Aprilie 1986. „Ziua păcălelilor”?!...

... *Ce crezi, dragă Nicholas, am răspuns - cât-de-cât - întrebării dumitale introductive?!...*

o)0(o